

Pokyn ředitele č. 2/2015

Ochrana a uplatňování duševního vlastnictví a způsob nakládání s výsledky ve Výzkumném ústavu bramborářském v Havlíčkově Brodě

Účel pokynu

Účelem tohoto pokynu je upravit a sjednotit postupy v oblasti ochrany a uplatňování práv k nehmotným statkům (duševní vlastnictví), a to zejména průmyslových práv, autorských práv, jakož i dalších práv vztahujících se k duševní činnosti ve Výzkumném ústavu bramborářském v Havlíčkově Brodě (dále jen VÚB). Základní legislativní úpravou je zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje). Ochrana a uplatňování duševního vlastnictví a způsob nakládání s výsledky ve Výzkumném ústavu bramborářském v Havlíčkově Brodě se dále řídí zákonem č. 207/2000 Sb. o ochraně průmyslových vzorů a o změně zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.) a nařízení Komise (EU) č. 651/2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem a Sdělení Komise – Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2014/C 198/01) zejména u výsledků vzniklých ve spolupráci výzkumné organizace a podniku podle čl. 2.2.2 odst. 28 Rámce Způsob nakládání s výsledky získanými s podporou z veřejných zdrojů se řídí také pravidly jednotlivých rozhodnutí o poskytnutí účelové nebo institucionální podpory.

Duševním vlastnictvím se rozumí výsledky činnosti, které původce/autor vytvořil při plnění úkolů plynoucích z jeho pracovního poměru nebo jiného obdobného pracovněprávního vztahu k VÚB. Vymezení pojmů a definice možných podob duševního vlastnictví je uvedena v příloze I tohoto pokynu.

Povinnosti zaměstnanců VÚB

I. Ochrana duševního vlastnictví

Každý zaměstnanec VÚB je povinen:

- a) chránit veškeré duševní vlastnictví zaměstnavatele, jakož i práva s ním spojená
- b) zdržet se jakéhokoliv jednání v rozporu s oprávněnými zájmy zaměstnavatele ve vztahu k duševnímu vlastnictví zaměstnavatele
- c) dbát, aby veškeré duševní vlastnictví, které je majetkem zaměstnavatele nebo k němuž má zaměstnavatel licenční, zástavní nebo jiné právo, bylo využíváno pouze pro potřebu zaměstnavatele a v jeho oprávněném zájmu
- d) dbát, aby při plnění povinností vyplývajících z jeho pracovněprávního vztahu k VÚB ani z jiné činnosti prováděné pod jménem zaměstnavatele, nedocházelo k porušování práv k duševnímu vlastnictví třetích osob

II. Informační povinnosti

- a) pokud zaměstnanec VÚB vytvoří při plnění úkolů vyplývajících z pracovního poměru či jiného odborného pracovněprávního vztahu k VÚB řešení, které by mohlo být předmětem práv průmyslového vlastnictví, zejména vynálezu, průmyslového vzoru, odrůdy rostlin, užitého vzoru, zlepšovacího návrhu (dále „původce“), je povinen neprodleně ode dne vytvoření daného řešení splnit tzv. informační povinnost – toto původce splní tím, že předá k rukám přímého nadřízeného písemně zpracovanou nabídku předmětu práv průmyslového vlastnictví, a to též v elektronické podobě, nabídka obsahuje sdělení o vytvoření předmětu práv průmyslového vlastnictví, údaje o původci, jména spolupůvodců, popis předmětu práv a informace o předpokládané realizaci předmětu průmyslového vlastnictví v ČR a v zahraničí, zhodnocení přínosů z realizace a časové hledisko. Tuto nabídku dále předá přímý nadřízený Správní radě VÚB (SR VÚB)
- b) informační povinnost podle odst. a) platí přiměřeně i na ekonomicky využitelná díla jako je know-how a na zvláštní práva pořizovatele databáze.
- c) pokud budou vědecko-výzkumné, vývojové a jiné úkoly řešeny společně s jiným subjektem, bude předem (smluvně) stanoveno, která ze smluvních stran bude mít právo na případně vytvořené předměty průmyslového vlastnictví, popřípadě bude dojednána výše spoluvlastnických podílů stran

Řízení o nabídkách předmětů průmyslového vlastnictví

- a) SR VÚB vede evidenci nabídek předmětů průmyslového vlastnictví (dále jen „Evidenci“), do které se pod pořadovými čísly běžného roku zapisují nabídky předmětů průmyslového vlastnictví. Evidence může být vedena i v elektronické podobě, a to způsobem zaručujícím dostatečnou ochranu před neoprávněnými osobami a znemožňujícím dostatečné zásahy. Pokud nabídka splňuje náležitosti uvedené výše, bude pověřenou osobou obratem zapsána do Evidence - původci/původcům bude vydáno písemné potvrzení o převzetí. V případě podání nekompletní nabídky bude původce vyzván k doplnění.
- b) SR VÚB zhodnotí zejména způsobilost řešení předmětu průmyslového vlastnictví k průmyslově právní ochraně a navrhuje původcům odstranit nedostatky v přihlášce předmětu průmyslového vlastnictví. SR VÚB v součinnosti s pracovištěm původce/původců zhodnotí podíl případného překročení pracovních úkolů a povinností původce/původců – je též oprávněna požadovat po původci/původcích další informace nezbytné k posouzení přínosu z možného využití nabízeného řešení. SR VÚB do 14 dnů po obdržení nabídky předmětů průmyslového vlastnictví rozhodne, zda VÚB uplatní své právo na příslušný předmět průmyslového vlastnictví podáním přihlášky na Úřad průmyslového vlastnictví ČR (dále jen „ÚPV“) nebo utajením či dále rozhodne o případném podání přihlášky předmětu práv průmyslového vlastnictví do zahraničí, nejpozději ve lhůtě do dvou měsíců ode dne podání národní přihlášky u přihlášek patentů a užiténých vzorů a ve lhůtě do dvou měsíců u přihlášek průmyslových vzorů
- c) SR VÚB písemně vyrozumí původce a popřípadě zároveň příslušné právo vůči původci výslovně uplatní,
- d) v případě uplatnění práva na předmět průmyslového vlastnictví ze strany VÚB bude s původcem sepsána smlouva o přijetí nabídky předmětu práva průmyslového vlastnictví

- a o odměně – za VÚB ji s původcem uzavírá výkonný ředitel, právo na původcovství není dotčeno. Přípravu smlouvy zajistí vedoucí THÚ ve spolupráci s původcem
- e) pokud VÚB ve lhůtě tří měsíců od splnění informační povinnosti původcem neuplatní vůči původci právo na předmět průmyslového vlastnictví (s výjimkou zlepšovacího návrhu), přechází toto zpět na původce
 - f) zlepšovací návrhy: pokud VÚB neuzavře smlouvu o přijetí nabídky zlepšovacího návrhu a nestanoví odměnu za něj do dvou měsíců, má zlepšovatel právo nakládat se zlepšovacím návrhem bez omezení
 - g) všichni zúčastnění, zaměstnavatel i původce, jsou v průběhu výše popsaného procesu i po jeho skončení povinni zachovávat o tomto mlčenlivost. V případě podnikového vynálezu tato povinnost končí podáním přihlášky vynálezu u ÚPV nebo uplynutím lhůty, ve které VÚB neakceptoval nabídku původce (mlčenlivostí se v tomto případě rozumí povinnost nepublikovat předmět vynálezu nebo zákaz jeho vystavování)
 - h) zmešká-li VÚB lhůty k uplatnění práva na produkt průmyslové právní ochrany, je možné tento stav napravit uzavřením smlouvy mezi VÚB a původcem produktu

Původce a jeho práva a povinnosti

- a) v případě, že VÚB uplatní právo na předmět průmyslového vlastnictví, který jeho původce vytvořil v pracovním poměru, jiném obdobném vztahu nebo za hmotné podpory VÚB, vzniká původci právo na přiměřenou odměnu – výše odměny, způsob výplaty a termín výplaty je stanoven níže
- b) původce je povinen:
 - spolupracovat s VÚB při vypracování popisu předmětu práv průmyslového vlastnictví, zejména pro účely jeho přihlášení k ochraně
 - zachovávat mlčenlivost o informacích, týkajících se předmětu práv průmyslového vlastnictví, jehož je původcem
 - od okamžiku předložení do doby nabídky předmětu průmyslového vlastnictví všechny rukopisy publikací, zpráv, anotace přednášek a ostatní sdělení, jejichž je autorem nebo spoluautorem a která se týkají příslušného předmětu průmyslového vlastnictví předkládat před jejich zveřejněním k posouzení SR VÚB.
 - upozornit SR VÚB na možnost konkrétního využití předmětu průmyslového vlastnictví
 - pokud je to třeba a je vyzván, poskytovat po celou dobu využívání předmětu průmyslového vlastnictví veškerou potřebnou součinnost – pokud poskytování takové součinnosti přesáhne rozsah povinností plynoucích z pracovního poměru, bude odměna zaměstnanci sjednána dle níže uvedeného postupu

Odměňování původců

- a) původce, který vytvořil v rámci plnění svých pracovněprávních úkolů plynoucích ze zaměstnaneckého poměru či jiného obdobného vztahu k VÚB předmět průmyslového vlastnictví, na nějž VÚB uplatnil právo, má nárok na přiměřenou jednorázovou odměnu. Za vytvoření předmětu průmyslového vlastnictví přísluší původci jednorázová odměna. O výši odměny rozhoduje SR VÚB, tato výše a splatnost je pak uvedena ve smlouvě o uplatnění práv na předmět průmyslového vlastnictví a odměně za něj. Splatnost jednorázové odměny je po udělení ochrany předmětu průmyslového vlastnictví, například v případě vynálezu po udělení patentu, u užitého vzoru po jeho zápisu

- b) pokud VÚB uzavře licenční smlouvu, jejímž předmětem bude poskytnutí souhlasu k využívání předmětu práv průmyslového vlastnictví platí, že licenční poplatky získané na základě takové smlouvy se rozdělí následujícím způsobem, procentuálně z čistého zisku po zdanění

Kumulativní čistý zisk po zdanění	Původce včetně všech spolupůvodců (v podílech na základě dohody uzavřené mezi nimi, pokud se nedohodnou, obdrží každý spolupůvodce stejný díl)	VÚB
Z částky do 200 000 Kč	40 %	60 %
Z částky nad 200 000 Kč	20 %	80 %

- c) výše uvedená odměna se vyplácí vždy nejpozději do jednoho měsíce ode dne obdržení úplaty od nabyvatele licence
- d) odměny původci nebo spolupůvodci se vyplácí za příjem licenčních poplatků poprvé od roku, ve kterém nabyla tato směrnice platnost a byly splněny všechny podmínky k tomu stanovené
- e) pro stanovení procenta odměn pro původce a spolupůvodce se pro dosažení limitu 200 000 Kč započítává kumulativní čistý zisk po zdanění z licenčních poplatků zpětně od termínu uzavření smlouvy s nabyvatelem licence
- f) vedoucí THÚ vede evidenci uzavřených licenčních smluv a zajišťuje splnění povinností zápisu uzavřené licenční smlouvy do rejstříku ÚPV
- g) pokud budou práva majitele předmětu průmyslového vlastnictví převedena na jiný subjekt, zajistí VÚB smluvně závazek nového majitele vypořádat odměnu původce či její zbývající část – ručení VÚB se nevztahuje na jakékoliv nároky vzniklé po převedení práva na jiný subjekt
- h) v případě, kdy VÚB nenalezne do tří let ode dne udělení národního patentu jeho komerčního využití, může se na základě rozhodnutí statutárního orgánu ukončit udržování patentu – v tomto případě je VÚB povinen danou skutečnost oznámit původci písemně minimálně ve lhůtě tří měsíců přede dnem ukončení udržování patentu, původce, pokud projeví o udržování patentu zájem, zde má předkupní právo.

Práva k výsledkům a jejich využití

- a) jde-li o výsledek veřejné zakázky, který nelze chránit podle zákonů upravujících ochranu výsledků autorské, vynálezecké nebo obdobné tvůrčí činnosti, je vlastníkem výsledků poskytovatel a jejich zveřejnění a využití je možné pouze s předchozím písemným souhlasem poskytovatele výukou nebo veřejným šířením výsledků výzkumu na nevyučném a nediskriminačním základě.
- b) jde-li o výsledek veřejné zakázky, který lze chránit podle zákonů upravujících ochranu výsledků autorské, vynálezecké nebo obdobné tvůrčí činnosti, potom příjemce, pokud poskytovatel nestanoví jinak, musí uplatnit právo k výsledkům, zajistit jejich právní ochranu a po jejím udělení poskytnout poskytovateli neomezený bezplatný přístup k tomuto výsledku a nediskriminační přístup třetím stranám za tržních podmínek. Ke

zveřejnění výsledků před podáním přihlášky k průmyslové právní ochraně je nutný písemný souhlas poskytovatele.

- c) práva k výsledkům činnosti ve výzkumu, vývoji a inovacích, která není veřejnou zakázkou, patří příjemci. Příjemce, který není fyzickou osobou, upraví způsob nakládání s výsledky svým vnitřním předpisem.
- d) pro využití výsledků, s výjimkou ustanovení podle odstavců a) a b), platí, že
- je-li příjemcem výzkumná organizace nebo výzkumná infrastruktura a má-li výlučná práva k výsledku plně financovaného z veřejných prostředků, je využití výsledků možné pouze výukou, veřejným šířením výsledků výzkumu na nevýlučném a nediskriminačním základě nebo transferem znalostí,
 - je-li příjemcem účelové podpory projektu podnik spolu s výzkumnou organizací, pak
 - výsledky této spolupráce, které nelze chránit podle zákonů upravujících ochranu výsledků autorské, vynálezecké nebo obdobné tvůrčí činnosti, mohou být volně šířeny a práva k výsledkům vycházejícím z činnosti výzkumné organizace plně náleží těmto subjektům, nebo
 - jakákoliv práva k výsledkům projektu, jakož i související přístupová práva, náleží všem spolupracujícím subjektům v míře odpovídající rozsahu jejich účasti na řešení projektu, nebo
 - výzkumná organizace obdrží od spolupracujícího podniku náhradu odpovídající tržním cenám za práva k výsledkům projektu, jež vznikla v důsledku její činnosti a jsou postoupena spolupracujícímu podniku, nebo k nim získal tento podnik přístupová práva.

Další ustanovení

Porušení povinností zaměstnance stanovené touto směrnicí je porušením pracovní kázně, popřípadě zvláště hrubým porušením pracovní kázně, je-li závažným způsobem ohrožen zájem zaměstnavatele nebo hrozí-li či vznikla zaměstnavateli jednáním zaměstnance v rozporu s touto směrnicí škoda

Tento Pokyn ředitele nabývá platnosti dne 1.1. 2015

Tímto Pokynem se ruší Pokyn č. 2/2011

Havlíčkův Brod 31.12.. 2014

Ing. Jaroslav Čepl, CSc.
výkonný ředitel

Příloha I Pokynu ředitele č. 2/2015

Vymezení pojmů a definice možných podob duševního vlastnictví

1) Průmyslové vlastnictví

Jedná se o výsledky duševní činnosti, které jsou nové a průmyslově (hospodářsky) využitelné. Jde o vynálezy, technická řešení chráněná užitným vzorem, průmyslové vzory, zlepšovací návrhy, ochranné známky.

Ochrana předmětů průmyslového vlastnictví je realizována zápisem (a udržováním) patentů, užitných vzorů, průmyslových vzorů, ochranných známek do rejstříku příslušného úřadu (v ČR u Úřadu průmyslového vlastnictví).

Původcem se rozumí jakákoliv fyzická osoba v pracovním poměru nebo jiném obdobném pracovněprávním vztahu k VÚB, která se podílela na vytvoření předmětu duševního vlastnictví (tj. zaměstnanec VÚB).

Vynález: technické řešení, které je nové, je výsledkem vynálezecké činnosti, je průmyslově využitelné a chránitelé patentem nebo užitným vzorem.

Podnikový vynález: vynález, který původce vytvořil při plnění úkolů plynoucích z jeho pracovního poměru nebo jiného obdobného pracovněprávního vztahu k VÚB

Patent: ochranný dokument, který se uděluje za účelem ochrany vynálezů. Majitel patentu má výlučné právo chráněný vynález využívat, poskytovat souhlas k využívání jiným osobám (např. licenci) a má právo převést patent na jinou osobu.

Užitný vzor: forma ochrany pro technická řešení, která jsou nová, přesahují rámec pouhé odborné dovednosti a jsou průmyslově využitelná. Užitný vzor představuje nižší úroveň ochrany než patent.

Ochranná známka: jakékoliv označení schopné grafického znázornění, zejména slova, včetně osobních jmen, barvy, kresby, písmena, číslice, tvar výrobku nebo jeho obal, pokud je toto označení způsobilé odlišit výrobky nebo služby jedné osoby od výrobků nebo služeb jiné osoby.

Zlepšovací návrh: technické, výrobní nebo provozní zdokonalení, jakož i řešení problémů bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a životního prostředí, s nimiž má zlepšovatel právo nakládat.

2) Duševní vlastnictví chráněné obchodním zákoníkem:

Jedná se o duševní vlastnictví, které nelze chránit zápisem do určitého rejstříku a současně není ani autorským dílem, zahrnuje nezapsaná označení, obchodní tajemství, důvěrné informace, know-how.

3) Autorská díla

Autorská díla zahrnují práva k dílům vědeckým, literárním nebo uměleckým.

Autorem se rozumí fyzická osoba, která dílo vytvořila, v případě díla souborného jako celku též fyzická osoba, která je tvůrčím způsobem vybrala nebo uspořádala.

Autorské dílo: dílo vědecké, literární, nebo umělecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam.

Právní ochrana ke specifickému autorskému dílu - odrůdám rostlin: vlastnická práva nových odrůd získá autor registrací, pokud jsou stálé, odlišitelné, stejnorodé a zcela nové. Právní ochrana je zajišťována Mezinárodní unií pro ochranu nových odrůd rostlin (UPOV), jejímž je ČR členem. Posláním UPOV je poskytování a rozvoj efektivního systému právní ochrany odrůd rostlin s cílem podpořit vývoj nových odrůd rostlin, ku prospěchu společnosti. Právní ochrana se řídí dokumenty UPOV „Act of 1961/1972, International Convention for the Protection of New Varieties of Plants“ a „Additional Act of November 10, 1972, Amending the International Convention for the Protection of New Varieties of Plants. V legislativě ČR jsou principy UPOV aplikovány v zákoně č. 219/2003 Sb. a jeho novelách. Kromě právní ochrany odrůd na národní úrovni je možné odrůdu registrovat na úrovni Evropské unie a požádat o udělení odrůdových práv Společenství platných v celém Společenství. Výhodou komunitární ochrany je udělení ochranných práv vztahujících se na celé území Společenství, a to na základě jedné žádosti, jednoho administrativního řízení a technických zkoušek. K udělování odrůdových práv Společenství byl ustanoven Odrůdový úřad Společenství (CPVO - Community Plant Variety Office) se sídlem v Angers ve Francii.

Zaměstnanecké dílo: dílo, které autor vytvořil ke splnění svých povinností vyplývajících z pracovněprávního vztahu k VÚB. Za zaměstnanecké dílo se považuje i kolektivní dílo, tj. dílo, na jehož tvorbě se podílí více autorů, které je vytvářeno z podnětu a pod vedením VÚB a uváděno na veřejnost pod jejím jménem, přičemž příspěvky zahrnuté do takového díla nejsou schopny samostatného užití.

Know-how: soubor poznatků, dovedností, zkušeností a zběhlostí výrobní, technické, provozní, obchodní, vědecké, výzkumné nebo jiné povahy, které nejsou všeobecně známy nebo dostupné, jsou podstatné, popsatelné (lze je písemně zachytit), a jsou komerčně využitelné.

Licenční smlouva jedná se o dvoustranný právní úkon, kterým, poskytovatel opravňuje nabyvatele ve sjednaném rozsahu a na sjednaném území k výkonu práv z průmyslového vlastnictví a nabyvatel se zavazuje k poskytování sjednané úplaty nebo jiné majetkové hodnoty. Licenční smlouva nabývá účinnosti vůči třetím osobám zápisem do příslušného státního rejstříku.